

skiej — w jej grądach. Kilka owocników rośnie w młodniku sosnowym. Obecność tutaj sromotnika oraz skład roślin w runie świadczą, że błędem było zalesienie gruntów porolnych sosną.

Drugim chronionym gatunkiem grzyba, którego obecność stwierdziłem, był szmaciak gałęzisty *Sparassis crispa*. Owocnik o rozmiarach 20 × 12 × 19 cm rósł na szczycie skarpy, w lesie bukowo-sosnowym, u podstawy około 120-letniej sosny; nie opodal występowało kilka sosen wejmutek *Pinus strobus* i świerków. Miejsce to było mocno zacienione. Zarówno w tym wydzieleniu, jak i w sąsiednich pospolite były także sromotniki.

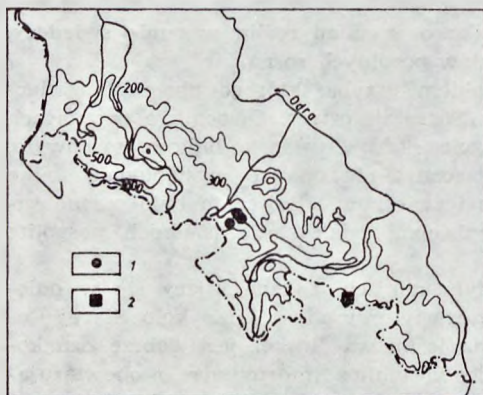
Chciałbym podkreślić w tym miejscu, że znajdujący się w odległości około 1,5 km od wsi rezerwat przyrody „Mszar koło Starej Dobrzycy”, będący pod opieką nadleśnictwa Resko, jest dobrze oznakowany, a na granicy ustawione są tablice informujące o obowiązujących w nim zakazach. Nadleśnictwo zapewne zainteresuje się rozpoznaniem chronionych prawem zasobów przyrodniczych i obejmie je ochroną prawną. Jest to tym bardziej konieczne, ponieważ jezioro w Starej Dobrzycy, jako jedyne w promieniu wielu kilometrów, chętnie odwiedzają zarówno wędkarze (którzy powinni sprawować większą nad nim opiekę), jak i inne osoby przyjeżdżające na wypoczynek sobotnio-niedzielną.

Andrzej Antczak

Zaraza żółta *Orobanche flava* w Sudetach

Zaraza żółta *Orobanche flava* należy do bardzo interesującej grupy roślin pasożytniczych. Nie ma ona chlorofilu, część nadziemna to wyłącznie mięsisty, żółtobrunatny kwiatostan z drobnymi, łuskowatymi liśćmi. Wszystkie substancje odżywcze czerpie z korzeni rośliny żywicielskiej, którą są najczęściej lepiężniki *Petasites* sp., podbiał *Tussilago farfara* lub miłosna górską *Adenostyles alliariae*. Jest to gatunek górski, reglowy, w Europie występuje w Alpach, Karpatach i na Bałkanach, na wysokościach między 300 a 1300 m n.p.m. Siedliskiem są wilgotne ziołorośla, zazwyczaj na glebach bogatych w węglan wapnia (Hegi 1918).

W Polsce zaraza żółta występuje głównie w Karpatach. Jest to gatunek charakterystyczny dla karpackiego zespołu lepiężnika wyłiasiałego *Petasitetum kablikiani*, w którym ma optimum występowania. Stanowiska tej rośliny znajdują się między innymi w Tatrach Zachodnich, Bieszczadach i Beskidzie Żywieckim. W Sudetach zaraza notowana była przed II wojną światową na trzech sąsiadujących ze sobą stanowiskach w masywie Słonecznej w Górach Sowich (ryc. 1). Stanowiska te mimo poszukiwań nie zostały odnalezione po wojnie, należy je więc uznać za historyczne.

Ryc. 1. Stanowiska zarazy żółtej w Sudetach: 1 — nie potwierdzone po wojnie, 2 — nowe koło Podlesia. — The localities of *Orobanche flava* in the Sudeten mountains: 1 — those no longer found after the War, 2 — the new locality near Podlesie

Ryc. 2. Lokalizacja stanowiska zarazy żółtej koło Podlesia. — The locality of *Orobanche flava* near Podlesie

Nowe stanowisko, nie notowane w literaturze, odnalezione zostało w Górach Opawskich. Znajduje się około 1 km na południowy wschód od wsi Podlesie, nad potokiem Białka, który stanowi w tym miejscu granicę państwa (ryc. 2). Zaraza rośnie w zespole lepiężnika różowego *Aegopodium-Petasitetum hybridi*, który zajmuje powierzchnię kilkuset metrów kwadratowych między drogą a potokiem, na wysokości 385 m n.p.m. Stanowisko to, nawiązujące prawdopodobnie do karpackiego zasięgu rośliny, położone jest w sąsiedztwie Bramy Morawskiej — ważnego szlaku migracji roślin karpackich. Stanowi ono jedyną znaną i aktualną w Sudetach i jednocześnie najdalej na północ wysuniętą placówkę w ogólnym zasięgu rośliny.

Rodzaj *Orobanche* należy do najbardziej zagrożonych wyginięciem we florze Polski. Spośród 15 gatunków stwierdzonych w naszym kraju 2 wyginęły całkowicie, a 7 znajduje się na liście roślin zagrożonych (Zarzycki, Wojewoda 1986). Zaraza żółta nie została jeszcze wpisana na tę listę, należy jednak do gatunków rzadkich w Polsce, a liczba jej stanowisk stale maleje. Tym cenniejszy jest więc fakt, że znalazła się ona ponownie wśród gatunków górskich występujących w Sudetach.

Poniżej przedstawiono wykaz stanowisk w Sudetach, wraz z datą notowania oraz numerem kwadratu ATPOL, w którym są usytuowane:

- 1) Niedźwiedź (Barmersgrund), 1881, BE95;
- 2) Kuźnica (Althammer), 1918, BE95;
- 3) Słoneczna (Sonnenkoppe), 1881, BF05;
- 4) Podlesie, 1992, CF41.

Michał Ty s z k o w s k i

PISMIENNICTWO

Fiek E. 1881. *Flora von Schlesien*, Breslau.

Hegi G. 1918. *Illustrierte Flora von Mitteleuropa*. Vol. VI, München.

Zarzycki K., Wojewoda W., Heinrich Z. 1992. *Lista roślin zagrożonych w Polsce*, Kraków.

OCHRONA ZWIERZĄT

Kilka uwag o sokolnictwie i problemach łowiectwa w Polsce

W kręgach zainteresowanych ochroną przyrody trwa od dłuższego czasu ożywiona dyskusja wokół zatwierdzonej w ubiegłym roku ustawy o lasach oraz kilku wersji nowej ustawy łowieckiej. Środowiska ochroniarskie kwestionują rzekomo ekologiczny charakter pierwszej z nich, podczas gdy leśników martwi głównie zwiększony zakres prac w gospodarce leśnej. Troska myśliwych dotyczy rozbieżności w projektach sejmowym, senackim i resortowym ustawy łowieckiej, prowadzących do znacznych zmian w gospodarowaniu zwierzyną, a tym samym do obniżenia rangi Polskiego Związku Łowieckiego (PZŁ). Dochodzi do tego wciąż żywy postulat likwidacji tej organizacji i upaństwowienia łowiectwa. Ranga tych problemów wywołała konieczność gremialnego ich zaprezentowania. W dniach 15—16 października 1992 r. zorganizowano w Ciechocinku pierwszą, ogólnopolską konferencję dyrektorów Wydziałów Ochrony Środowiska Urzędów Wojewódzkich i łowczych wojewódzkich. Organizatorem konferencji, która zgromadziła ok. 130 osób, był Urząd Wojewódzki we Włocławku w porozumieniu z PZŁ. Zamierzano na niej wyjaśnić znaczenie PZŁ, zaprezentować działania, jakie podejmuje on w zakresie ochrony przyrody, a także uzgodnić możliwości i warunki współpracy pomiędzy tą orga-